

LUMO – toimintaohjelman päivitys

Ympäristövastuullisuus-työpaja perjantaina 23.11.2018 klo 9 – 15

Yhteenveto ryhmätöiden tuloksista

Asiat on merkinnyt mustiin kaupunkiekologi Kaarina Heikkinen, ellei toisin mainita.

1. Kansalaishavainnointi

Muistiin merkitsi Jere Salminen.

- Kansalaishavainnointi on hyvä tapa tutustua lähiluontoon. Kaupunginosakohtaisten (tai esim. kaupunkimetsikkökohtaisten) opasteiden tekeminen voisi tukea havainnointia.
- Huomattava kaksi näkökulmaa:
 1. Kansalaishavainnointi osana ympäristötietoisuuden edistämistä
 2. Kansalaishavainnoinnista saatavien tietoaineistojen sisältö ja käyttökelpoisuus
- Havainnointia voidaan yhdistää koulujen ja päiväkotien toimintaan. Varsinkin tässä yhteydessä havainnointia voidaan myös pelillistää. Koulut voivat päättää itse vastuulajeja, joiden havainnot opettajat ja koululaiset ilmoittavat.
- Koulujen ja Harakan luontokeskuksen yhteistyötä ehdotettiin tiiviimmäksi, samoin biologian-maantiedonopettajien ja Harakan yhteistyötä.
- Kansalaishavainnointi-tapahtumia voidaan järjestää.
- Luontokummeja olisi hyvä nimetä.
- Järjestetyillä retkillä voidaan opettaa havainnointia.
- Kaupungin luontotiedoissa ajantasaistamisen tarvetta. Minne tiedot tulee ilmoittaa, jos ne halutaan saada pian kaupungin viranomaisten käyttöön? Riittääkö laji.fi?
- Mikä on kansalaishavainnoinnin suhde luontotietojärjestelmään? Voidaanko jotain tallentaa ja millaisilla ehdoilla?
- Laji.fi-portaalin koulutusta toivottiin. Tämä voi olla kaupungin vastuulla, jos laji.fi:hin luodaan kaupungin oma osio.
- Havaintojen antamiseen liityttävä dialogia, jonkinlainen vastaus havaintoon – muukin kuin havainnon oikeellisuuden arviointi. Ehdotettiin vastauksia kysymykseen lajin merkityksestä ekosysteemille ("mitä tapahtuu, jos jokin laji häviää tältä paikalta tai kaupungista?").
- Sosiaalisessa mediassa syntyy nopeasti keskustelua ja saadaan hyvin esim. määrätyt lajeille.
- Yksittäisten lajien ohella voidaan kerätä havainnot yksilömäärästä eliöryhmäkohtaisesti.
- Luontotyypeissä tapahtuvat muutokset ilmoitetaan.
- Tieto siitä, missä ihmiset erityisesti havainnoivat, myös hyödyllinen.
- Epämiellyttävien lajien (ampiaiset yms.) havaintojen kerääminen yhtenä osa-alueena. Voiko dialogi ilmoittajien kanssa johtaa huomion myös positiivisiin ilmiöihin?
- Miten yksittäisten kaupunkilaisten toimittama tieto huomioidaan päätöksenteossa? Tiedot näistä havainnoista toimitetaan konsultille ja sisällytetään toimeksiantoon esiintymien tarkistus.

- Kansalaishavainnoinnilla ei voi korvata ammattimaisia selvityksiä (kuin pieneltä osin). Levinneisyystietojen osalta voidaan hyvinkin laajalti.

2. Digitalisaation mahdollisuudet

Muistiin merkitsi Sanna Elijoki

Ehdotuksia

- Helsingin digikasvio: Arto Kurton ja Leena Helynrannan kirjan "päivitys" Kari Lahden esittelemällä Kokoelmakilpailu-välineellä. Oma kasvio saaristosta (sisäsaaristo ja ulkosaaristo). Myös valokuvia.
- Helsingin digikasvion laajentaminen koko lajistoon
- Luontopolkuja sähköiseen muotoon
- Luontoselvitysten alueiden digitointi
- Vanhat tiedot kaupunginarkistossa -> digitointi
- Kaupunkiluonto monimuotoiseksi -esitteen päivittäminen ja painaminen -> päättäjille, kaavoittajille, työntekijöille.
- Tiedon keruu -> tiedon jako. Helsinki-applikaatioon kartta, josta näkyy "mitä tässä on".
- Tutkittu tieto esiin (mm. terveysvaikutukset). Sosiaali- ja terveystieteille tietoa metsien terveysvaikutuksista.
- Älypuhelimien urheilu-ominaisuus (kuten sports tracker) + joku lisäosa -> tieto siitä missä ihmiset liikkuvat (tähän liittyen mahdollisesti tehty väitöskirja, tehnyt joku Silvia?)

Nopea tiedon välitys digitalisaation myötä. Esim. asukkaille tieto, kun puu kaatunut tms.

Kansalaistiedehankkeena kerätyn datan laatu: tietoa kertyy sieltä, missä ihmiset kulkevat. Myös tietyt ikäryhmät korostuvat. Tieto vinoutunutta. -> Systemaattisuus. Kattavasti tietoa koko kaupungin alueelta.

Tiedon keräämisen motivaattoreita:

Ympäristöahdistus -> yhteisvastuullisuus, toiminta

Lajinmääritys (luontoportti tms.) -> onnistumisia

Uuden tiedon jako hankkeista viestittäessä ylläpitää mielenkiintoa

Viestintä:

Viestintä keskeisessä roolissa. Kansalaisten tavoittaminen -> Viestintä KYMP yhteinen.

Verkostot, mm. ekotukihenkilöiden tavoittaminen ja tiedon välitys heidän kauttaan Instagram: Mitä valokuvia, millä sanoilla, mikä ihmisiä kiinnostaa

Löydettävä tavat, jotka tavoittavat erilaisia ihmisiä. Yksi hieno portaali ei riitä, tarvitaan myös mm. somea. Tiedonjakoa myös Youtubessa, nuoret hakevat tietoa sieltäkin. Tietääkö viestintä, mikä somekanava on pinnalla? Tet-harjoittelijoiden hyödyntäminen, nuoret ovat ajan hermolla.

Realismi: some-viestintä muun työn ohessa työlästä

Tiedonvälitys kaupungin sisällä, yhteinen alusta jossa sovitetaan asioita yhteen

Osa asukkaista digitalisaation ulkopuolella, kun ei pysty tai halua, mm. vanhukset. Tämä lisää syrjäytymistä ja yksinäisyyttä. Ympäristö muuttuu, mutta tietoa ei ole saatavilla.

Estettömyyteen apua digitalisaatiosta, pääkaupunkiseudun esteettömät luontokohteet

Digitalisaatiohankkeissa huomioitava jatkuvuus, resursseja tarvitaan myös hankkeen jälkeen.

3. Yllättävät yhdistelmät

- Kaavoitus moniammatillisemmaksi: insinööreille ja arkkitehdeille koulutusta luonnon monimuotoisuudesta viranomais määräyksenä, myös muita uusia ammattialoja mukaan, suunnittelijat luontokouluun, metsiin ja muualle maastoon
- Ekopassikoulutus
- Luontopohjaista kaupunkisuunnittelua
- Eläinavusteisen suunnittelun kouluttaminen suunnittelijoille
- Taiteen ja kulttuurin mukaan ottaminen: mm. ympäristötaideteokset
- Koulutusta SOTE-alalle + yhdessä ideointia (mm. sairaalat)
- Seminaareja opettajille ja päiväkotihenkilöstölle

- Ympäristöahdistuksesta toimintaan
- Kansalaishavainnointia
- Uutta luontoa joutomaille
- Ohjattua hoitamattomuutta / ohjaamatonta: lupiinit ja espanjansiruetanat
- Poistetaan asfalttia, tilalle erilaisia biotooppeja
- Paikallisuusnäköisyyden huomiointi
- Pihoihin hallittua hoitamattomuutta/pihat ekologisina käytävinä: esimerkkikohteiden esittelyä
- Hoitamattoman visualisointi ja demonstrointi; voi olla kaunistakin: lahoppuaidat, risukasat
- Ohjataan ihmiset huomaamaan ja ymmärtämään hoitamattomuuden ja lahoppuiden kauneus ja tärkeys
- Uudenlainen monimuotoisuus-opas (Youtube)
- Inhorealista tietoa erityisesti viestintään
- Vastakkainasettelua viestintään: elävä/kuollut, hoidettu/hoitamaton, valoisuus/pimeys, vanhat/nuoret, kuivuus/märkyys
- Pysyvyyttä suunnitelluille alueille
- Mahdollisimman laaja kansallinen kaupunkipuisto
- Lisää landea stadiin
- Ekologista kaupunkiviljelyä: suljettuja kiertoja
- Terveysmetsiä

- Ohjattua vapaaehtoistyötä
- Luontokummeja yrityksistä ja järjestöistä
- Kummiyhteisö, jossa mm. koulutusta luontokummeille
- Tytöt luontoon kauneussuunnistuksella tai jalkapallokortteja vaihtamaan.

- Eläkeläiset mukaan esim. luontokummeiksi; esim. järjestämään koululaisille aamun linturetkiä
- Geokätköluontopolku; geokätköjä merkittäviin paikkoihin
- Löytöretkiä (mitä löydän?)
- Valokuvakilpailu: Oudoin ötökkä
- Ötökkämaailma kiinnostavaksi
- Kännykkätieto.fi (lajintunnistussivusto)
- Facebook-ryhmiä asuinalueille

4. Pelillistäminen

Erillinen Kimmo Rainevan tiedosto Tarinoiden puutarha.

5. Miten kaupunki voi tukea asukkaiden toimintaa?

- Tietoa ja valistusta varsinkin opiskelijoille
- Kaavoittajille biodiversiteetti-aivopesua mukaan lukien maastokäynnit
- Kaupunkiluonto monimuotoiseksi -esiteen uusintapainos jokaiseen kotiin
- City Naturen tunnetuksi tekeminen ja lisää kohteita + käsite ymmärrettäväksi ja yksiselitteiseksi
- Lisää Green Care viljelyä; maatiloja ja keskuksia
- Neuvontapalveluja
- Vapaaehtoisia luontokummeja, joille hyvä koulutus ja muita etuja
- Biodiversiteettilähettiläitä
- Juttu Helsinki Infoon
- Kielikylpyjä luonnossa jokamiehen oikeuksista uusille suomalaisille
- Luontokotoutumishanke (Plan)
- Kiertävä luontokoulu-palvelu
- Koluille LUMO-teemaviikko
- Luonnon seuranta –alueet jokaiselle koululuokalle
- Viljelyn lisääminen kouluissa
- Viljelyä päiväkotikäisille (mistä ruoka tulee)
- Lasten luontopolkuja
- Viljelykummeja (viljelymateriaali tutuksi)
- Villivihannesneuvola
- Leikkipuistoihin lisää biodiversiteettiä; leikkipuistoissa infoa ja tekemistä
- Lapsille hoitamattomia metsiköitä, joita lapset rakastavat
- Puutarhoja urheilupaikkojen läheisyyteen nuorten urheilijoiden huoltajille
- Kuntoutujien ja liikuntavammaisten huomioiminen (luontoryhmiä)
- Esteettömiä luontoliikuntapaikkoja kuntoutujille, liikuntarajoitteisille ja lapsiperheille
- Pääkaupunkiseudun luontoportaali esteettömistä kohteista
- Liikkuminen luonnossa kestäväksi
- Eri reitit eri kohderyhmille
- Maastopyöräreittejä
- Pop up -kokeiluja eri ryhmille